

Livsmedelsföretagen
info@li.se

Stockholm 26-02-27
Till Justitiedepartementet
Dnr Ju2026/00135

Remissyttrande

Betänkandet Åtgärder för en mer hållbar konsumtion (SOU 2025:124)

Dnr Ju2026/00135

Livsmedelsföretagen är en bransch- och arbetsgivarorganisation för livsmedelsföretag i Sverige. Livsmedelsföretagen har cirka 750 medlemmar som representerar alla varianter av svenska livsmedelsföretag; små och stora med svenska och utländska ägare, familjeägda, jordbrukskooperativ, börsnoterade med flera.

Livsmedelsföretagen tackar möjligheten att lämna synpunkter på betänkandet Åtgärder för en mer hållbar konsumtion (SOU 2025:124) och vill framföra följande.

Livsmedelsföretagen välkomnar i grunden ambitionen att stärka konsumenters ställning och att motverka vilseledande marknadsföring. Förslagen i betänkandet ligger i stora delar i linje med redan gällande och kommande EU-reglering, och bedöms i sak vara i huvudsak oproblematiska livsmedelssektorn. Det är positivt att regelverket syftar till ökad tydlighet och tillit på marknaden vad gäller hållbarhetskommunikation.

Samtidigt anser Livsmedelsföretagen att lagstiftningen i grunden är ofullständig i ett avgörande avseende. Direktivet saknar normala och rimliga övergångsbestämmelser, trots att de i praktiken förutsätter omfattande anpassningar i företagens verksamhet. De nya reglerna påverkar bland annat marknadsföring, kommunikation, interna rutiner och i vissa fall även tekniska system. Att genomföra sådana förändringar kräver tid, planering och resurser. I praktiken har avsaknaden av rimliga övergångstider redan visat sig problematisk för företagen. Inom livsmedelssektorn är ledtiderna för förändringar av förpackningar långa, ofta flera år, inte minst eftersom ändringar i märkning normalt samordnas med andra regeländringar för att undvika onödiga kostnader och resursslöseri. Vid tidigare större regelverk, såsom livsmedelsinformationsförordningen (EU) nr 1169/2011, medgavs därför övergångstider om tre till fem år samt möjlighet att sälja ut befintliga produkter och förpackningar. Detta har varit en förutsättning för ett proportionerligt genomförande.

I det aktuella fallet riskerar företag i stället att tvingas kassera fullt användbart förpackningsmaterial som inte längre uppfyller de nya kraven, trots att materialet producerats i god tro och i enlighet med då gällande regelverk. För många livsmedelsföretag rör det sig om stora volymer förpackningar som redan finns i lager eller är bundna i långa leveransavtal. Att kassera detta material innebär betydande kostnader, men också ett omfattande resursslöseri som står i direkt konflikt med lagstiftningens övergripande hållbarhetsmål.

Utöver förpackningsmaterial påverkas även certifieringar, produktinformation och interna processer. Förändringar i märkning och hållbarhetskommunikation kräver ofta omcertifiering, uppdatering av tredjepartsgranskningar och anpassning av digitala system. Dessa processer kan inte genomföras på några få månader utan risk för fel, rättsosäkerhet och ökade kostnader. Även företag som varit tidigt ute och påbörjat anpassningar påverkas, eftersom den faktiska implementeringstiden i praktiken blir mycket kort när nationell lagstiftning förväntas vara på plats först i nära anslutning till att kraven ska börja tillämpas.

Livsmedelsföretagen vill även peka på risken för att färdigproducerade produkter i värsta fall inte får säljas efter ikraftträdandet. För livsmedel är detta särskilt problematiskt, då det i många fall är praktiskt omöjligt att tillämpa tillfälliga lösningar då stora volymer produkter redan distribuerats till centrallager eller handel. Konsekvensen riskerar då att bli kassation av fullt tjänliga livsmedel, med ökade kostnader, ökat matsvinn och negativa miljöeffekter som följd.

Det kan enligt Livsmedelsföretagen inte vara en rimlig princip att företag ska bära kostnaderna för att lagstiftningen, på EU-nivå, har antagits på ett ofullständigt sätt. När centrala delar av regelverket saknas, är otydliga och tillkommer sent – exempelvis i form av vägledning, gemensamma kriterier eller tolkningar – uppstår en situation där företagen förväntas agera i rättslig osäkerhet och samtidigt stå för den ekonomiska risken. Detta strider mot grundläggande krav på förutsebarhet, proportionalitet och rättssäkerhet och riskerar att få särskilt stora konsekvenser för små och medelstora företag.

Mot denna bakgrund vill Livsmedelsföretagen tydligt uppmana regeringen att agera aktivt och skyndsamt på EU-nivå för att rätta till dessa brister. Sverige bör i det fortsatta arbetet i Bryssel verka för att nödvändiga kompletteringar och förtydliganden av regelverket kommer på plats, att tillämpningsvägledning finns tillgänglig i god tid innan reglerna ska börja gälla samt att rimliga övergångstider säkerställs. Utan sådana åtgärder riskerar regleringen att leda till onödiga kostnader, rättsosäkerhet och försämrad konkurrenskraft, utan att detta nödvändigtvis stärker konsumentskyddet i praktiken.

Det är också av stor vikt att Konsumentverket snarast ges i uppdrag att driva frågan om en rimlig tillämpning på EU-nivå och att de även snarast utses till behörig myndighet.

Detta har Livsmedelsföretagen redan framfört via olika kanaler, men det måste upprepas:

En proportionerlig, rimlig och praktiskt genomförbar lösning vore att företag senast om ett år ska ha en plan för när förpackningarna ska uppfylla kraven i direktivet. Detta skulle ge en snabb och effektiv implementering utan att riskera onödiga kassationer, matsvinn eller orimliga kostnader för företagen.”

Livsmedelsföretagen vill även framhålla vikten av att de föreslagna ändringarna i marknadsföringslagen tillämpas på ett sätt som är fullt harmoniserat med EU-rätten. Livsmedelssektorn är redan i dag föremål för omfattande reglering och tillsyn, och det är därför särskilt viktigt att nya regler inte innebär nationell överimplementering eller avvikande tolkningar. För att regelverket ska fungera väl i praktiken krävs tydliga och enhetliga tolkningar samt att tillsynsmyndigheterna, åtminstone inledningsvis, ges möjlighet att arbeta vägledande snarare än uteslutande sanktionerande.

Sammanfattningsvis anser Livsmedelsföretagen att förslagen i betänkandet i huvudsak är väl avvägda, men att de inte kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt utan kompletterande åtgärder, särskilt vad gäller övergångstider och rättslig tydlighet. Livsmedelsföretagen uppmanar därför regeringen att i det fortsatta lagstiftningsarbetet säkerställa rimliga övergångsbestämmelser och att aktivt driva frågan inom EU för att skapa ett mer komplett, förutsebart och rättssäkert regelverk.

Stockholm 2026-02-27

Sara Sundquist

Näringspolitisk expert